

אורית שוחט מחפשת את החילוניים המתחבאים ('הארץ', 15.11.1996). היא לא תמצא אותם. כגוף מאורגן לפחות, לא בקטלוג המפלגות והזרמים הפוליטיים. גם לא ברשימות העמותות והאיגודים. ובזדאי שלא כציון, אם כי שלילי, בין הזרמים והגוונים הדתיים. הסיבה היא פשוטה - אצל הרוב המכריע של החילוניים חילוניות אינה השקפת עולם; מעטים ביניהם האידיאולוגים. כפי שהדתיות היא לרוב תוצאה של חינוך או מסורת ביתית, כך גם החילוניות. אך גם אדישות לגבי הנושא עצמו גורם ל'אין השקפת עולם' זה: את רוב רובם כל העניין פשוט משעמם. אך אין כאן בורות. להפך: השכלה כללית רחבה אינה משאירה מקום לאמונות הנתפסות כטפלות - ונוסף על כך מטיפות לאורח חיים, שאינו מתקבל על דעת ציבור גדול.

הדתיים היטיבו למסור את קידום עניינם לידי המפלגות הפוליטיות שלהם, וההצלחה מאירה להם פנים בצלצול מאות מיליוני השקלים הנסחטים מקופת המדינה. לחילוניים אין מפלגה שעשויה לשמור על זכויותיהם. איש לא העיז עד כה להקים מפלגה מעין זו. 'העבודה' מתכחשת לחילוניים. בן-גוריון אולי לא חשב כיפה, אבל הוא המציא את ה'ססטוס קווי'. 'מר"צ' אמנם הכריזה על עמדה ברורה באשר לכפייה דתית וזכויות האזרח, אך מפגינה גישה 'מאוזנת': תמיכה בקונסרבטיבים ורפורמים - היא לא בדיוק תמיכה בחילונים. רבים מבוחריה קיוו שתירתם למאבק להוצאת הדת מהחיים הציבוריים.

לא, לא תמצאו את החילונים על המתרסים נגד הדתיים כחטיבה מגובשת (את המעמד הבינוני המשכיל לעולם לא תמצאו ברחוב). לא מסייעת להם גם המשיכה לאי רציונלי של הדור הצעיר בשנים האחרונות: הארי קרישנה, בודהה, הסמים, החזרה בתשובה והמשיחיות - מה הבדל? כולם מחפשים את הלא קיים, את המימד הרביעי, את 'הרוחניות', ה'ערכים', את 'המסר' מאי שם, את 'ההגשמה העצמית'. מאין תבוא, אפוא, ההבנה, התמיכה בחילוני במאבק? לא עוזר לו שכמותית הוא רוב - הוא פשוט חסר משקל פוליטי. הישועה עשויה אולי לבוא לו אם מעמד הדתיים כלשון המאזניים הפרלמנטרי יתערער. חבל שבנדון זה העלייה הרוסית הכזיבה.